

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ NATIONELL PLAN FÖR TRYGGHET OCH STUDIERO (DS 2021:13)

Sammanfattning

Jämställdhetsmyndigheten välkomnar en nationell plan för trygghet och studiero men förordar en tydligare koppling till jämställdhetspolitiken avseende

- hur frågor om kön och makt inverkar på trygghet, studiero och lärande i skolan
- vilka former av våld och utsatthet som adresseras i planen
- utformningen av det förebyggande arbetet.

Jämställdhetsmyndighetens synpunkter

Jämställdhetsmyndigheten välkomnar en nationell plan för trygghet och studiero och noterar att planen i konsekvensbeskrivningen (avsnitt 14.6) bedöms kunna bidra positivt till jämställdheten i skolan. Motiveringen är att förslagen dels syftar till ökad trygghet och minskad skolstress, områden där flickor rapporteras uppleva större brister, dels till ökad studiero för att främja kunskapsresultaten, där pojkar som grupp ligger lägre.

Jämställdhetsmyndighetens synpunkter är generellt hållna och avser inte enskilda förslag i den nationella planen.

Svag jämställdhetspolitisk koppling och analys av hur kön och makt inverkar på trygghet, studiero och lärande

Jämställdhetsmyndigheten noterar förslagen om förtydligade krav och utvecklad tillsyn gällande skolornas systematiska kvalitetsarbete, liksom ställningstagandet för mer noggranna analyser av bakomliggande brister. I sammanhanget konstaterar myndigheten att planen helt saknar kopplingar till befintliga jämställdhetspolitiska mål och styrdokument med relevans för området.¹ Planen hade tjänat på att i högre grad ta fasta på kunskaper om kön och makt som bakomliggande faktorer för otrygghet och bristande studiero i skolan.

I den nationella strategin för att förebygga och bekämpa mäns våld mot kvinnor² betonas exempelvis skolans centrala roll i det våldsförbyggande arbetet. Här beskrivs också kopplingen mellan den utsatthet som flickor och unga kvinnor upplever och destruktiva könsnormer där maskulinitet associeras med våld. Det finns även stöd i forskning och tidigare utredningar för att dylika könsnormer inverkar negativt på såväl studiero som motivation och skolresultat.³ Jämställdhetsmyndigheten menar liksom Skolinspektionen⁴ att jämställdhetsarbetet är en kvalitetsfråga för skolan samt att trygghetsarbetet skulle bli mer träffsäkert om det i högre utsträckning utgick från ett jämställdhetsperspektiv. Att hantera könsrelaterad utsatthet och otrygghet som generella trygghetsproblem, snarare än ojämställdhetsproblem, innebär en risk för att de bakomliggande problemen kvarstår. Jämställdhetsmyndigheten delar Skolinspektionens bedömning att skolorna bör utöka arbetet med att förebygga och förändra könsnormer som påverkar studiemiljön negativt och som riskerar att begränsa elevernas lärande och utveckling. Detta är ett arbete som går utöver åtgärder mot kränkningar och sexuella trakasserier som tas upp i planen, och som bör analyseras i relation till den definition av begreppet studiero som föreslås i avsnitt 5.2.

¹ Exempelvis *Mål, makt och myndighet*, Skr. 2016/17:10.

² Skr. 2016/17:10.

³ Se exempelvis SOU 2014:6; SOU 2010:99.

⁴ Tematisk kvalitetsgranskning 2020.

Ytterligare aspekter av mäns våld mot kvinnor bör adresseras

En starkare koppling till jämställdhetspolitiken skulle vidare innebära en mer heltäckande bild av vilka olika former av utsatthet som förekommer i ungas vardag. Det är positivt att planen tar upp frågor som hedersrelaterat våld och förtryck, kränkningar på nätet, pornografi och sexuella trakasserier. Men även närliggande frågor såsom grooming, sugardejting och prostitution, samt våld i nära relationer och mer specifikt våld i ungas partnerrelationer, kan vara relevanta i sammanhanget.

Jämställdhetsperspektiv i det förebyggande arbetet

Jämställdhetsmyndigheten instämmer i att det förebyggande arbetet är centralt för att skolmiljön ska präglas av trygghet och studiero och välkomnar förslagen om att stärka detta (kap 5). I sammanhanget vill myndigheten lyfta de beröringspunkter som planen har med regeringens aviserade åtgärdspaket för att intensifiera arbetet mot mäns våld mot kvinnor, exempelvis avseende våldsförebyggande åtgärder, kompetensinsatser i skolan samt åtgärder för att stoppa killars våld mot tjejer och våld i ungas partnerrelationer. Det finns goda skäl att harmonisera implementeringen och därmed ytterligare stärka jämställdhetsperspektivet i det förebyggande arbetet.

För Jämställdhetsmyndigheten

.....

Lena Ag
generaldirektör

.....

Boel Kristiansson
utredare

REMISSVAR

2021-08-27

Diarienumr: ALLM 2021/165

I ärendets slutliga handläggning har avdelningscheferna Peter Vikström, Jane Isaksson, Fredrik Gladh och verksjuristen Anna Tingbäck deltagit.

Jämställdhetsmyndigheten

Box 73, 424 22 Angered

Besöksadress: Angereds Torg 9

info@jamy.se

www.jämställdhetsmyndigheten.se